

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Przemiany we współczesnych systemach politycznych (Wykład), PG_00204065						
Kierunek studiów	Politologia (O)						
Data rozpoczęcia studiów	październik 2026 r.	Rok akademicki realizacji przedmiotu			2026/2027		
Poziom kształcenia	II stopnia	Grupa zajęć			Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów Grupa zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki związanej z kierunkiem - profil ogólnoakademicki		
Forma studiów	stacjonarne	Sposób realizacji			na uczelni		
Rok studiów	1	Język wykładowy			polski		
Semestr studiów	1	Liczba punktów ECTS			3.0		
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	Forma zaliczenia			egzamin		
Jednostka prowadząca							
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot		prof. dr hab. Danuta Plecka				
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu						
Formy zajęć	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	30.0	0.0	0.0	0.0	0.0	30
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						
Aktywność studenta i liczba godzin pracy	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów		Udział w konsultacjach		Praca własna studenta	RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	30		3.0		42.0	75
Cel przedmiotu	Celem kształcenia jest przekazanie wiedzy dotyczącej przeobrażeń we współczesnych systemach politycznych. Przedstawienie studentom kierunków zmian, ich przyczyn, przebiegu i konsekwencji. Wskazanie na rolę konsolidacji systemu politycznego jako instrumentu jego trwałości w dynamicznie przeobrażającej się współczesności.						

Efekty uczenia się przedmiotu	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	[POLMU2_U02] Potrafi krytycznie i samodzielnie analizować mechanizmy władzy politycznej.	<ul style="list-style-type: none"> - umie analizować i wyjaśniać procesy i zjawiska polityczne wykorzystując wiedzę teoretyczną, - ma świadomość zachodzących relacji pomiędzy systemami państw a zjawiskami zachodzącymi w przestrzeni politycznej, a także posiada umiejętność ich oceny, - rozróżniania specyfikę różnych systemów politycznych 	[SU5] realizacja zadania problemowego
	[POLMU2_W04] W pogłębionym stopniu zna mechanizmy funkcjonowania władzy politycznej oraz uwarunkowania zachowań aktorów politycznych, zarówno na poziomie jednostkowym, jak i społecznym.	<ul style="list-style-type: none"> - posiada zaawansowaną wiedzę o zasadach funkcjonowania systemów politycznych we współczesnym świecie, - ma rozszerzoną wiedzę o politycznej organizacji społeczeństw, procesach przemian oraz relacjach i więziach na poziomie lokalnym, regionalnym i globalnym, - wie jakie są kierunki zmian zachodzących we współczesnych systemach politycznych 	[SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/diskusja
	[POLMU2_U09] Potrafi wskazywać uwarunkowania ewolucji systemów politycznych właściwie dobierając źródła, dokonując ich krytycznej oceny, analizy i syntezy oraz twórczo interpretując i przekazując posiadaną wiedzę, również przy wykorzystaniu zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych.	<ul style="list-style-type: none"> - umie analizować i wyjaśniać procesy i zjawiska polityczne wykorzystując wiedzę teoretyczną, - ma świadomość zachodzących relacji pomiędzy systemami państw a zjawiskami zachodzącymi w przestrzeni politycznej, a także posiada umiejętność ich oceny, - rozróżniania specyfikę różnych systemów politycznych 	[SU5] realizacja zadania problemowego
	[POLMU2_U04] Potrafi identyfikować realne i hipotetyczne zagrożenia występujące w przestrzeni politycznej.	<ul style="list-style-type: none"> - umie analizować i wyjaśniać procesy i zjawiska polityczne wykorzystując wiedzę teoretyczną, - ma świadomość zachodzących relacji pomiędzy systemami państw a zjawiskami zachodzącymi w przestrzeni politycznej, a także posiada umiejętność ich oceny, - rozróżniania specyfikę różnych systemów politycznych 	[SU5] realizacja zadania problemowego
	[POLMU2_W11] W pogłębionym stopniu zna mechanizmy funkcjonowania współczesnych systemów politycznych i potrafi analizować zależności między ich elementami oraz wpływ na procesy polityczne.	<ul style="list-style-type: none"> - posiada zaawansowaną wiedzę o zasadach funkcjonowania systemów politycznych we współczesnym świecie, - ma rozszerzoną wiedzę o politycznej organizacji społeczeństw, procesach przemian oraz relacjach i więziach na poziomie lokalnym, regionalnym i globalnym, - wie jakie są kierunki zmian zachodzących we współczesnych systemach politycznych 	[SW3] opracowanie tekstowe/praca pisemna
	[POLMU2_W07] W pogłębionym stopniu zna mechanizmy partycypacji politycznej oraz potrafi ocenić ich znaczenie w kształtowaniu decyzji politycznych i procesów społecznych.	<ul style="list-style-type: none"> - posiada zaawansowaną wiedzę o zasadach funkcjonowania systemów politycznych we współczesnym świecie, - ma rozszerzoną wiedzę o politycznej organizacji społeczeństw, procesach przemian oraz relacjach i więziach na poziomie lokalnym, regionalnym i globalnym, - wie jakie są kierunki zmian zachodzących we współczesnych systemach politycznych 	[SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/diskusja

	<table border="1"> <tr> <th>Efekt kierunkowy</th> <th>Efekt z przedmiotu</th> <th>Sposób weryfikacji i oceny efektu</th> </tr> <tr> <td>[POLMU2_W06] Zna współczesne zagrożenia i wyzwania polityczne oraz rozumie ich instytucjonalne i regulacyjne uwarunkowania, w tym w kontekście rozwoju przedsiębiorczości.</td> <td>posiada zaawansowaną wiedzę o zasadach funkcjonowania systemów politycznych we współczesnym świecie, - ma rozszerzoną wiedzę o politycznej organizacji społeczeństw, procesach przemian oraz relacjach i więziach na poziomie lokalnym, regionalnym i globalnym, - wie jakie są kierunki zmian zachodzących we współczesnych systemach politycznych</td> <td>[SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/diskusja</td> </tr> <tr> <td>[POLMU2_K03] Jest przygotowana do odpowiedzialnego funkcjonowania w społeczeństwie informacyjnym, potrafi zbierać, przetwarzać i świadomie wykorzystywać informacje oraz krytycznie oceniać własne działania i podejmowane decyzje.</td> <td>- jest przygotowany do pracy w organizacjach i instytucjach publicznych, w tym organach administracji publicznej, partiach politycznych oraz innych organizacjach krajowych i międzynarodowych, - artykułuje potrzebę uczenia się przez całe życie</td> <td>[SK1] wypowiedź ustna/rozmowa/diskusja</td> </tr> </table>	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu	[POLMU2_W06] Zna współczesne zagrożenia i wyzwania polityczne oraz rozumie ich instytucjonalne i regulacyjne uwarunkowania, w tym w kontekście rozwoju przedsiębiorczości.	posiada zaawansowaną wiedzę o zasadach funkcjonowania systemów politycznych we współczesnym świecie, - ma rozszerzoną wiedzę o politycznej organizacji społeczeństw, procesach przemian oraz relacjach i więziach na poziomie lokalnym, regionalnym i globalnym, - wie jakie są kierunki zmian zachodzących we współczesnych systemach politycznych	[SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/diskusja	[POLMU2_K03] Jest przygotowana do odpowiedzialnego funkcjonowania w społeczeństwie informacyjnym, potrafi zbierać, przetwarzać i świadomie wykorzystywać informacje oraz krytycznie oceniać własne działania i podejmowane decyzje.	- jest przygotowany do pracy w organizacjach i instytucjach publicznych, w tym organach administracji publicznej, partiach politycznych oraz innych organizacjach krajowych i międzynarodowych, - artykułuje potrzebę uczenia się przez całe życie	[SK1] wypowiedź ustna/rozmowa/diskusja
Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu								
[POLMU2_W06] Zna współczesne zagrożenia i wyzwania polityczne oraz rozumie ich instytucjonalne i regulacyjne uwarunkowania, w tym w kontekście rozwoju przedsiębiorczości.	posiada zaawansowaną wiedzę o zasadach funkcjonowania systemów politycznych we współczesnym świecie, - ma rozszerzoną wiedzę o politycznej organizacji społeczeństw, procesach przemian oraz relacjach i więziach na poziomie lokalnym, regionalnym i globalnym, - wie jakie są kierunki zmian zachodzących we współczesnych systemach politycznych	[SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/diskusja								
[POLMU2_K03] Jest przygotowana do odpowiedzialnego funkcjonowania w społeczeństwie informacyjnym, potrafi zbierać, przetwarzać i świadomie wykorzystywać informacje oraz krytycznie oceniać własne działania i podejmowane decyzje.	- jest przygotowany do pracy w organizacjach i instytucjach publicznych, w tym organach administracji publicznej, partiach politycznych oraz innych organizacjach krajowych i międzynarodowych, - artykułuje potrzebę uczenia się przez całe życie	[SK1] wypowiedź ustna/rozmowa/diskusja								
Treści przedmiotu	Zagadnienia wstępne - system polityczny, typy i rodzaje systemów politycznych, fluktuacja systemów politycznych. Demokracja - typy i rodzaje reżimu politycznego; przeobrażenia w demokracji liberalnej; kryzys demokracji liberalnej - przyczyny, przebieg, konsekwencje. Populizm jako odpowiedź na kryzys demokracji liberalnej. Demokracje nieliberalne i ich wrogowie. W kierunku autorytaryzmu? - potrzeba bezpieczeństwa jako wyzwanie dla współczesnych systemów politycznych. Obywatel i jego polityczne kompetencje obywatelskie jako odpowiedź na kryzys demokracji liberalnej - partycypacja, apatia, społeczeństwo obywatelskie. Przemiany we współczesnych partiach politycznych - przyczyny i konsekwencje.									
Wymagania wstępne i dodatkowe										
Sposoby i kryteria oceniania osiągniętych efektów uczenia się	<table border="1"> <tr> <th>Sposób oceniania (składowe)</th> <th>Próg zaliczeniowy</th> <th>Składowa oceny końcowej</th> </tr> <tr> <td>praca pisemna</td> <td>51.0%</td> <td>100.0%</td> </tr> </table>	Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej	praca pisemna	51.0%	100.0%			
Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej								
praca pisemna	51.0%	100.0%								
Zalecana lista lektur	<p>Podstawowa lista lektur</p> <p>A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu): Albright M., Faszizm. Ostrzeżenie, Warszawa 2018. Anioł A., Szlak Norden. Modernizacja po skandynawsku, Warsaw 2013. Antoszewski A., Współczesne teorie demokracji, Studia z teorii polityki, vol. II, 1998/2003. Carpini D., M. X., Keeter S., Measuring Political Knowledge: Putting First Things First, American Journal of Political Science, 1993, no. 37. Fukuyama F., Ład polityczny i polityczny regres, Poznań 2015. Godlewski T., Obywatelskie kompetencje polityczne, [in:] Demokracja w Polsce po 2005 roku, (red.) D. Karnowska, Toruń 2008; W. Sadurski, Pandemia populistów, Kraków 2024; A. Domosławski, Rewolucja nie ma końca. Podróże w krainie buntu i nadziei. Warszawa 2024; Applebaum, Koncern autokracja. Dyktatorzy, którzy chcą rządzić światem, Warszawa 2024; D. Plecka, O gentelmenach w polityce. Demokracja otwarta a polityczne kompetencje obywatelskie w kontekście kryzysu demokracji i prób jego przezwyciężenia, Toruń 2023.</p>									

	Uzupełniająca lista lektur	Held D., Modele demokracji, Kraków 2010. Karwat M., O karykaturze polityki, Warsaw 2012. Kontrewolucja u bram, (red.) J. Kołtan, G. Piotrowski, Gdańsk 2020. Krastev I, Holmes S., Światło, które zgasło. Jak Zachód zawiódł swoich wyznawców, Warszawa 2020. Lalman D., Oppenheimer J., Świstak P., Formalna teoria wyboru racjonalnego. Kumulatywne nauki polityczne, Studia Socjologiczne 1994, no. 3/4. Literatura uzupełniająca Meir P., Ruling the Void. The Hollowing of Western Democracy, Verso, London-New York 2013. Mounk Y., Lud kontra demokracja. Dlaczego nasza wolność jest w niebezpieczeństwie i jak ją ocalić, Warszawa 2019. Muller, J-W., Strach i wolność. O inny liberalizm, Warszawa 2020. Przeworski A., Democracy and economic development [in:] Political science and the public interest, (eds.) E.D. Mansfield, R. Sisson, Ohio Press, Ohio 2004. Raciborski J., Obywatelstwo w perspektywie socjologicznej, PWN, Warsaw 2011. Reykowski J., Myślenie polityczne, [in:] Podstawy psychologii politycznej, (red.) K. Skarżyńska, Wydawnictwo Żysk i spółka, Poznań 2002. Sandel M., Tyrania merytokracji. Co się stało z dobrem wspólnym?, PWN, Warsaw 2020. Stanley J., Jak działa faszyzm. My kontra oni, Warszawa 2021. Turska-Kawa A., Determinanty chwiejności wyborczej, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2015. Vidigal R., Measuring Certainty in Political Knowledge, www. / VIDIGAL_MEASUREMENT_final-with-appendix.pdf [access: 21 November 2021]. Zakaria F., Przyszłość wolności. Nieliberalna demokracja w Stanach Zjednoczonych i na świecie, Warszawa 2018
	Adresy eZasobów	
Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania	Przemiany w systemach politycznych państw Azji Centralnej. Transformacja w Polsce po 1989 roku jako przykład przemian w systemie politycznym. Znaczenie obywatela i jego postaw dla przemian w systemie politycznym.	
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy	

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.